

INDIAN SCHOOL AL WADI AL KABIR

MID TERM EXAMINATION 2023-24		
CLASS-VIII	SUBJECT- SANSKRIT	MAX. MARKS: 80
Date: 17/09/2023	SET: ONE	Time: 2.30 hours

General Instructions

1. All questions are compulsory.
2. The question paper consists of 15 questions.
3. There is no overall choice. However, internal choices have been provided.
4. This question paper consists of 4 printed pages.

1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

(Read the following passage and answer the questions.)

मानवं परितः पृथ्वी, जलम्, आकाशं, वायुः च सर्वे पर्यावरणस्य घटकाः सन्ति । पर्यावरणस्य प्रदूषणेन जनाः रुग्णाः भवन्ति । दूषितं जलं पीत्वा उदररोगेण पीडिताः भवन्ति । वायुप्रदूषणेन श्वासरोगेण ज्वरेण च दुःखिताः भवन्ति । रासायनिक-उर्वरकाणां प्रयोगेण भूमिः दूषिताः भवति । इदं सम्यक् ज्ञातव्यं यत् पर्यावरणस्य रक्षणे एव अस्माकं रक्षणं भविष्यति । प्रदूषणस्य समस्यायाः समाधानाय स्थाने-स्थाने वृक्षाः रोपणीयाः, नदीषु अवकरादि नक्षेपणीयाः, एवं वनानां पर्वतानां च संरक्षणम् करणीयम् । एतैः प्रयत्नैः पवनं शुद्धं, जलं निर्मलं भूमिः च उर्वरा भविष्यति ।

(क) एकपदेन उत्तरत । (Answer in one word.)

1×4 =4

- i) केषां प्रयोगेण भूमिः दूषिताः भवति ?
- ii) पर्यावरणस्य प्रदूषणेन के रुग्णाः भवन्ति ?
- iii) कुत्र अवकरादि नक्षेपणीयाः ?
- iv) वनानां पर्वतानां च किं करणीयम् ?

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत । (Answer in a complete sentence.)

2×2 =4

- i) पर्यावरणस्य घटकाः के सन्ति?
- ii) कस्य रक्षणे एव अस्माकं रक्षणं भविष्यति?

(ग) यथानिर्देशम् उत्तरत । (Answer as directed.)

1×2 =2

- i) स्वच्छम् इति पदस्य किं पर्यायपदं गद्यांशे प्रयुक्तम् ? (निर्मलम् / भूमिः)
- ii) अशुद्धं इति पदस्य किं विपरीतार्थकं पदं गद्यांशे प्रयुक्तम् ? (शुद्धं / पवनं)

2. वाक्यानि शुद्धानि कृत्वा पुनः लिखत । (Correct the sentences and rewrite them.)

3

- क) बालकाः 'राजा-राजा' इति अक्रीडत् ।
- ख) महिला नृपस्य चरणयोः अपतताम् ।
- ग) अहम् एकं नाटकम् अपश्यत् ।

3. शब्दार्थमेलम् कुरुत । (Match the words with their correct meanings.)

7

क) गोपालकाः	i) दयालु / kind
ख) चारयितुम्	ii) आधा / half
ग) दयानिधान	iii) सिर काटना / to chop the head
घ) द्वे खण्डे	iv) चराने के लिए / for grazing
ङ) अर्धम्	v) जन्म से / by birth
च) जन्मना	vi) दो टुकड़े / two pieces
छ) शिरश्छेदनम्	vii) ग्वाले / cow-men

4. स्थूलानि पदानि आधारीकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत । (Frame questions based on the bold words)

5

क) सः स्वमित्रस्य गृहं प्रति अगच्छत् ।
ख) सैनिकाः तां वृद्धाम् अभितः अतिष्ठन् ।
ग) भटेभ्यः सः आदेशम् अयच्छत् ।
घ) इयं त्वाम् अश्मेन अमारयत् ।
ङ) एकदा सः भटैः सह ग्रामं अगच्छत् ।

5. वाक्यानि शुद्धानि कुरुत । (Correct the sentences.)

8

क) राजीवः संजयः च विद्यालये क्रीडन्ति धावन्ति च ।
ख) अस्माकं विद्यालयः विशालः सुन्दरः च असि ।
ग) त्वं गृहं गत्वा जलं पिबति ।
घ) भवान् अद्य किं करोषि ?

6. निम्नलिखितानि वाक्यानि कः कं प्रति उक्तवान् ? (Who said and to whom ?)

8

	कः	कम्
क) त्वां मां किमर्थम् अमारयः ?
ख) इयं त्वाम् अश्मेन अमारयत् ।
ग) मम शिशवः क्षुधिताः आसन् ।
घ) अहम् अवजानम् । त्वं गच्छ ।

7. निम्नवाक्यानि विधिलिङ् लकारे परिवर्तयत । (Change the sentences in विधिलिङ् लकार)

3

क) विद्यार्थी सुखं त्यजति ।
ख) ते शतवर्षाणि अजीवन् ।
ग) पयोधीनां अधः स्थितिः अस्ति ।

8. मञ्जूषायाः एकपदेन उत्तरत | (Give one word answer using the words given in the box.) 4

शान्तः, विद्याम्, शुष्कैः, तृणैः, गौरवम्

- क) सुखार्थी किं त्यजेत् ? ख) बन्धनेभ्यः कः मुञ्चेत् ?
ग) दानात् किं प्राप्यते ? घ) वनगजाः कैः बलिनः भवन्ति ?

9. श्लोकस्य अर्थं लिखत | (Write the meaning of the shloka Hindi Or English.) 3

सर्पाः पिबन्ति पवनं न च दुर्बलास्ते,
शुष्कैः तृणैः वनगजाः बलिनः भवन्ति |
कन्दैः फलैः मुनिवराः क्षपयन्ति कालम्,
सन्तोष एव पुरुषस्य परं निधानम् ॥

10. मञ्जूषायाः उचितशब्दैः वाक्यानि पूरयित्वा पुनः लिखत | 6

(Fill in the blanks using appropriate word from the box.)

सर्वदा, अपि, कदा, यत्, सह, केन

- क) सीता रामेण गच्छति | ख) त्वम् पठिष्यसि ?
ग) अहम् फलं खादामि | घ) कार्यं कुरु परिश्रमेण कुरु |
ङ) सः काणः अभवत् ? च) पुत्र ! सत्यं वद |

11. सन्धिं सन्धिच्छेदं वा कुरुत | (Join or disjoin the words.) 3

- क) वार्षिक + उत्सवः - ख) सूर्य + अस्तः -
ग) सूर्योदयः - +

12. पूर्णवाक्येन उत्तरत | (Answer in a complete sentence.) 8

- क) सत्सङ्गतिः जनानां किं किं करोति ?
ख) पयोदानां स्थितिः कीदृशी भवति ?
ग) सज्जनः किम् आप्नुयात् ?
घ) नीचैः केन न प्रारभ्यते ?

13. श्लोकम् पूर्यत | (Complete the Shloka.) 2

सुखार्थिनः सुखम् |
सुखार्थी सुखम् ॥

14. उदाहरणम् आधृत्य प्रकृति-प्रकृति-प्रत्यय-विभागं कुरुत | (Disjoin the given words as directed.) 2

उदाहरणम् : दृष्ट्वा - दृश् + क्त्वा

क) गत्वा - +

खादितुम् - खाद् + तुमुन्

ख) क्रीडितुम् - +

15. मूल्यपरकम् | (value based question, answer any 8 questions.)

1×8 = 8

- क) किं त्वम् अनुचित-कार्यैः स्वसुखाय धनसञ्चयं करोषि ? (क्या तुम अपने सुख के लिए अनुचित कार्य करके धन इकट्ठा करते हो ?)
- ख) किं त्वम् विघ्ने प्राप्ते कार्यं त्यजसि ? (क्या तुम बाधा आने पर कार्य त्याग देते हो ?)
- ग) किं त्वं निर्धनानां सहायतां करोषि ? (क्या तुम निर्धन लोगों की सहायता करते हो ?)
- घ) क्षमा निर्बलानां गुणम् अस्ति अथवा सबलानाम् ? (क्षमा निर्बलों का गुण है अथवा बलशालियों का ?)
- ङ) किं त्वं विद्यालयं गत्वा पठसि अथवा समयं वृथा करोषि ? (क्या तुम विद्यालय जाकर पढ़ते हो या समय नष्ट करते हो ?)
- च) किं तुभ्यं सत्सङ्गतिः रोचते? (क्या तुम्हें सत्संगति अच्छी लगती है ?)
- छ) किं त्वं गुणानुसारेण नेतृणाम् चयनं करिष्यसि ? (क्या तुम गुणों के अनुसार नेता चुनते हो ?)
- ज) किं न्यायकाले निष्पक्ष – न्यायं करणीयम् ? (क्या न्याय के समय निष्पक्ष न्याय करना चाहिए ?)
- झ) सूर्यास्ते त्वं गृहम् आगच्छसि अथवा क्रीडसि ? (सूर्य के अस्त होने के बाद तुम घर आ जाते हो या खेलते रहते हो ?)